

Spreekbeurt: 'Toen mag nooit meer nu'

Video Club Borne brengt met documentaire De Spreekbeurt een stukje Bornse geschiedenis in de levens en huiskamers van schooljeugd

Respect en verdraagzaamheid. Daar gaat het allemaal over in de documentaire De Spreekbeurt. Gisteren, in het Kulturhus, zagen 650 leerlingen van Bornse basisscholen waartoe gebrek aan deze twee deugden kan leiden: oorlog en geweld, dood en vernietiging. Van Zelma Zilvermit bijvoorbeeld, het Bornse symbool van de 6,5 miljoen door de nazi's vermoorde Joden. Het gebruikelijke geklets, gelach en gestoei dat kinderen eigen is als ze in groepsverband ergens binnen komen, verstomt direct als op het dundoek de titel verschijnt met daarachter de Davidster. Niet veel later is het muisstil in de volle zaal. In de film is Renske dan bij het uitgaan van haar school al door medeleerlingen gepest, vanwege haar islamitische afkomst. Ze heeft dan ook al een onderwerp voor haar spreekbeurt. Het meisje gaat zich verdiepen in de vroegere Joodse gemeenschap in Borne, daarbij geholpen door Bornekenner Gé Nijkamp.

De kinderen in de zaal worden meegenomen op een reis naar het verleden. Daarin speelt Zelma Zilvermit in de straten waarin zij nu spelen, woont ze in de Abraham

De makers van De Spreekbeurt, met vlnr Lau Hopmans, Max Peters en Hans Meulenbroek. Het maken van de film was volgens de drie een enerverende en grote klus. Ze zijn er drie jaar mee bezig geweest.

De Spreekbeurt enerverende klus

De Spreekbeurt is een documentaire van de Video Club Borne. De eigenlijke makers Lau Hopmans, Hans Meulenbroek en Max Peters hebben er in totaal drie jaar voor nodig gehad. „Een onderwerp bedenken, het scenario schrijven, workshops volgen, filmen, authentiek materiaal zoeken: het was de grootste klus in ons bestaan”, vertelt voorzitter Hopmans. Bij de première waren ouderen aanwezig voor wie de herkenning en herinnering emoties oproepen.

ten Catestraat die ze allemaal kennen, gaat naar het park waar zij ook komen.

Kleurrijke beelden van nu worden afgewisseld met zwart-wit beelden van toen, waarbij de tijd lijkt te hebben stilgestaan. Authentieke beelden van de jodenvervolging maken indruk. Het grote verschil is dat kinderen van nu in alle vrijheid leven, daar waar de vrijheid van Zelma en anderen steeds verder wordt beknot. „Ik mag niet meer in het park komen. Ik mag niet meer naar de bibliotheek. Ik mag niet meer naar het zwembad”, horen de kinderen haar zeggen. Ze moet onderduiken maar wordt verraden. Tot slot zien ze authentieke beelden van mensen die in een rij naar de 'doucheruimte' van het vernietigingskamp Sobibor lopen. Daar wacht hen niet de

BORNE

Bornse jeugd leert van plaatselijke historie

In Borne zijn leerlingen uit de hoogste groepen van de basisscholen onder de indruk van de documentaire De Spreekbeurt. De rolprent van de Bornse Video Club verhaalt over Zelma Zilvermit, een Joods meisje dat op 14-jarige leeftijd omkwam in Sobibor. In de film maakt Renske 'kennis' met haar leeftijdsgenootje van vroeger.

☞ Zie ook pagina 21

door de nazi's beloofde douche, maar de gasdood. Tussen hen liep ook Zelma, veertien jaar oud. Na afloop kunnen kinderen vragen stellen: waardoor is de oorlog ontstaan? Wat was Hitlers grootste wapen? Waarom had Hitler zo'n hekel aan de Joden? Hoeveel Joden woonden er in Borne? Hoeveel zijn er vermoord? Lau Hopmans, voorzitter van de videoclub is tevreden. „Ik denk dat we een steentje hebben bijgedragen aan het niet vergeten.” Een docente staat op en pakt de microfoon: „Ik ben blij met deze film. Het is vaak moeilijk om geschiedenis tastbaar te maken voor kinderen. Deze film laat zien hoe het leven ook kan zijn.”

De Spreekbeurt is op 4 mei na dodenherdenking om 20.30 uur en 21.15 uur in het Kulturhus te zien.